

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2771/2022
11.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених АД „Железнице Србије“, Београд, и АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, Београд, чији је пуномоћник Јована Мемаровић, адвокат из ..., ради накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2798/20 од 27.05.2021. године, у седници већа одржаној 11.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ и **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2798/20 од 27.05.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужиоца и потврђује пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 580/20 од 16.12.2021. године у ставу првом и трећем изреке у делу којим је одбијен тужбени захтев у односу на туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ за накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор са законском затезном каматом, за период потраживања од новембра 2014. године до августа 2015. године.

У преосталом делу **ОДБИЈА СЕ** ревизија туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 580/20 од 16.12.2021. године, ставом првим и трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му на име трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године солидарно исплате појединачно опредељене новчане износе са законском

затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређено овим ставовима изреке. Ставом другим и четвртим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ да му на име трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора за период од септембра 2015. године закључно са новембром 2017. године исплати појединачно одређене новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређено овим ставовима изреке. Ставом петим и седмим изреке одбијен је алтернативни тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му на име трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године солидарно исплате појединачно одређене новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређено овим ставовима изреке. Ставом шестим и осмим изреке одбијен је алтернативни тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ да му на име трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора за период од септембра 2015. године закључно са новембром 2017. године исплати појединачно одређене новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређено овим ставовима изреке. Ставом деветим изреке обавезан је тужилац да туженом АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ накнади трошкове поступка у износу од 13.940,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2798/20 од 27.05.2021. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезани тужени да тужиоцу на име трошкова за исхрану у току рада за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године солидарно исплате појединачно одређене новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређено овим ставом изреке. Ставом другим изреке обавезан је тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ да тужиоцу на име трошкова за исхрану у току рада за период од септембра 2015. године закључно са новембром 2017. године исплати појединачно одређене новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређено овим ставом изреке. Ставом трећим изреке обавезани су тужени да тужиоцу на име трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године солидарно исплате појединачно одређене новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређено овим ставом изреке. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ да тужиоцу на име трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од септембра 2015. године закључно са новембром 2017. године исплати појединачно одређене новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређено овим ставом изреке. Ставом петим изреке обавезани су тужени да тужиоцу накнаде парничне трошкове у износу од 215.884,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ је изјавио благовремену ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања применом члана 407. став 2. у

вези са чланом 403. став 3. Закона о парничном поступку и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18) – у даљем тексту: ЗПП, у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, па је нашао да је ревизија делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је до 01.09.2015. године био у радном односу код туженог Железнице Србије“ АД. Колективним уговором тог туженог из марта 2015. године предвиђено је да су накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у вредности радног часа за обрачун и исплату зараде. У обрачунским листама тужиоцeve зараде нису посебно исказивани износи ових накнада, нити су у означеном колективном уговору утврђени параметри на основу којих је могуће ове накнаде издвојити из износа зараде по основу обављеног рада и времена проведеног на раду. По анексу уговора о раду од 01.09.2015. године тужилац је од означеног дана наставио да ради код туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, основаног Одлуком Владе Републике Србије од 02.07.2015. године као друштво стицалац дела имовине туженог Железнице Србије“ АД Београд утврђеног деобним билансом као саставним делом плана статусне промене тог привредног друштва, издвајање уз оснивање нових акционарских друштава. Тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ уписан је у регистар привредних субјеката решењем Агенције за привредне регистре од 10.08.2015. године. Према стању у списима предмета, Планом статусне промене туженог Железнице Србије“ АД предвиђено је да ће се опис преузетих обавеза привредних друштава насталих статусном променом уредити посебним уговором. Сви учесници статусне промене потписали су протокол о усвајању информације о спроведеном поступку статусне промене туженог Железнице Србије“ АД од 24.06.2016. године којим је прихваћено почетно стање у пословним књигама учесника на дан 10.08.2015. године. По означеном протоколу, тужене Железнице Србије“ АД преузеле су обавезе резервисане за судске спорове, односно спорове који су у току. Висина накнаде за исхрану као и регрес за коришћење одмора утврђена је из налаза и мишљења судског вештака, а који су утврђени према параметрима из ранијег колективног уговора.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца оценивши да сагласно члану 118. став 1. Закона о раду тужилац накнаду спорних трошкова остварује у складу са општим актом, уговором о раду, односно као део основне зараде јер је колективним уговором друштва преносиоца било предвиђено да су оне урачунате у вредност радног часа, при чему околности да висина спорних трошкова није номинално изражена, не значи да је послодавац ово право ускратио запосленима, јер је исто слободном вољом учесника колективног преговарања било и уговорено као саставни део основне зараде запослених, према Анексу Колективног уговора из 2006. Године и Колективном уговору из 2015. године, који су били на снази током целог спорног периода.

Другостепени суд је усвојио је жалбу тужиоца и преиначио побијану пресуду, усвојио тужбени захтев тужиоца и обавезао тужене да солидарно исплате тужиоцу утврђене износе накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године, а за даљи период закључно са новембром 2017. године обавезао АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ на исплату тражених накнада. По становишту тог суда, сагласно члану 118. Закона о раду тужиоцу је признато право на тражене накнаде које у општем акту - колективном уговору из марта 2015. године нису конкретизоване одређивањем параметара на основу којих се њихова висина може издвојити из вредности радног часа, нити су исте посебно исказиване у обрачунским листама тужоачеве зараде. Због тога је и обавезао туженог на њихову исплату у висини утврђеној вештачењем, коришћењем критеријума из последњег колективног уговора по којем су ове накнаде обрачунаване и исплаћиване запосленима.

По становишту ревизијског суда, основано се ревизијом туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је обавезао туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ да солидарно са туженим АД „Железнице Србије“ тужиоцу, за период од новембра 2014. године до августа 2015. године, накнади трошкове за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор са законском затезном каматом.

Основани су наводи ревидента о погрешној примени материјалног права у погледу одлуке о постојању солидарне обавезе туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ (друштва стицаоца) у односу на новчано потраживање настало пре његовог оснивања.

Тужено друштво основано је Одлуком Владе Републике Србије од 02.07.2015. године („Службени гласник Републике Србије“ број 60/15) у поступку спровођења статусне промене туженог Железнице Србије“ АД. Реч је о статусној промени из члана 489. став 1. тачка 1. и став 2. Закона о привредним друштвима (издвајање уз оснивање) у којој се једно друштво (друштво преносилац) дели тако што преноси део своје имовине и обавеза на једно или више новооснованих друштава (друштво стицаоци), а по спроведеној статусној промени само наставља да постоји. У случају такве статусне промене, за пренос обавеза на друштво стицаоца релевантан је искључиво уговор о статусној промени, односно план поделе. На друштво стицаоца прелазе само оне обавезе друштва преносиоца за које је одређено наведеним актима. Поред тога, одредбом члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима прописано је да друштво стицалац солидарно одговара са друштвом преносиоцем за обавезе које су по наведеним статусним документима остале на страни друштва преносиоца, али само до износа разлике вредности имовине друштва преносиоца која му је пренета и обавеза друштва преносиоца које је преузео, осим ако је са одређеним повериоцима другачије уговорено.

У конкретном случају, означена статусна промена друштва преносиоца спроведена је по поступку прописаном Законом о привредним друштвима. Решењем Владе Републике Србије од 02.07.2015. године дата је сагласност тог привредног друштва од 11.05.2015. године којом је одобрен нацрт плана поделе који је 31.03.2015. године усвојио одбор директора тог привредног друштва (објављен на интернет страници Агенције за привредне регистре, у складу са чланом 495. став 1. Закона о

привредним друштвима). Планом поделе, као саставним делом Одлуке о статусној промени од 11.05.2015. године, означене су номиналне вредности имовине и обавеза које се статусном променом преносе на друштва стицаоце, и то су једнаке вредности. План не садржи опис преузетих обавеза ни начин на који ће се њихов пренос и реализација извршити, већ само констатацију да се на тужено друштво стицаоца преносе обавезе које се односе на имовину и обављање делатности железничког превоза путника, без јасног одређења да ли у те обавезе спадају и новчана потраживања запослених које је тај тужени преузео од друштва преносиоца. У плану је предвиђено да ће о томе бити закључен посебан уговор, али не и форма у којој ће се такав уговор закључити.

Између друштва преносиоца и друштва стицалаца између осталог и туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, закључен је 24.06.2016. године протокол којим су његови потписници прихватили информацију о спроведеном поступку статусне промене друштва преносиоца и отварању почетних стања у пословним књигама новоформираних друштава. Означеним протоколом су у биланс туженог друштва преносиоца, поред осталог, пренета „резервисања“ за судске спорове, односно спорове који су у току. Наведени протокол, по оцени ревизијског суда, има значај уговора предвиђеног у одељку V плана поделе туженог друштва преносиоца, тако да је спорно новчано потраживање настало пре његове статусне промене остало обавеза тог туженог, а солидарна обавеза туженог друштва стицаоца не постоји у смислу члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима јер нема разлике у вредности имовине која му је пренета и обавеза које је преузео.

Околност да је тужено друштво стицалац преузело тужиоца и са њим закључило анекс уговора о раду не значи да је на тај начин преузело и све обавезе тужиоцевог ранијег послодавца - друштва преносиоца по основу радног односа насталог пре статусне промене. Закључење анекса уговора о раду представља реализацију законске обавезе да се тужилац задржи у радном односу, у складу са члановима 147-151 Закона о раду. Међутим, тим законским одредбама није изричито прописано да се на тај начин преузимају и обавезе послодавца претходника према запосленом из њиховог радног односа.

Међутим, нису основани наводи ревидента којима се да указује да је побијана другостепена одлука донета уз погрешну примену материјалног права у делу којим је усвојен тужбени захтев у односу на туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“, за период након статусне промене, од септембра 2015. године до новембра 2017. године.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 61/05) које се примењују од 01.01.2006. године, поред осталог, предвиђено је и право запосленог на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачке 5. и 6). Послодавцима је, након почетка примене новелираног Закона о раду, остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада. Притом, њихова висина мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ти трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу без обзира на њихову стручну спрему, звање и радно место.

Колективним уговором друштва преносиоца Железнице Србије“ АД од 24.03.2015. године који је наставило да примењује и друштво стицаоц, овде тужени, предвиђено је да је у вредност једног радног часа за обрачун и исплату зараде укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност $\frac{1}{12}$ регреса за коришћење годишњег одмора, сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима. Тужени нису доставили одлуку о висини ових накнада, нити је обављеним вештачењем могла бити утврђена њихова висина - вредност са којим су укључене у вредност једног радног часа. То, међутим, не искључује право тужиоца на исплату ових накнада. Не може се прихватити став да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с`обзиром да се тужени није изјаснио о њиховој висини нити су спорне накнаде номинално исказане у платној листи тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду.

Сходно изложеном, могло би се закључити да је тужени у погледу исплате наведених накнада законске одредбе примењивао на штету тужиоца. Пошто колективни уговор који се примењивао у спорном периоду не садржи конкретну регулативу која утврђује висину тражених накнада, тужилац може потраживати њихову исплату у нето износима према параметрима из ранијег колективног уговора. У овом случају тужилац је то и учинио тако што је тужбени захтев поставио у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, утврђених налазом и мишљењем вештака, применом тих параметара и такав тужбени захтев је основан.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке, а на основу члана 414. став 1. истог закона као у трећем ставу изреке.

Одлука о захтеву тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији, садржана у четвртном ставу изреке, донета је применом члана 165. став 1. и 2. ЗПП у вези са чланом 153. став 2. истог закона, имајући у виду исход поступка по овом ванредном правном леку.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић